

(36)

Inde venturus est iudicare vivos et mortuos

Duos Christi adventus sacrae litterae nos docent, qui à prophetis et apostolis dies domini appellantur, in quorum altero suam clementiam Christus ostendit, dum, qui erat splendor patris et signa substantiae eius, ex virgine Maria nascens, servi formam indutus, humilis et mansuetus ad extremas contumelias et mercedem acerbissimam descendit, nostrae salutis causa; ut nos e misera tyrannide, peccati, mortis, atq. Daemonis eriperet, et aeterno patri reconciliaret. In altero vero, qui nobis nunc proponitur, praesenti articulo, divina iustitia potissimum elucebit, cum idem Christus Jesus Dei filius, ea forma, qua illi apostoli viderant ascendere in caelum, hoc est, cum potestate magna, immortalitatis gloria et splendore maiestatis illustris, comitantibus apostolis, angelorum corona septus, index omnibus apparebit. Blandus quidem iustis, ac mitis, iniustis autem horribilis et severus. aspicebam, inquit Daniel donec throni positi sunt et antiquus dierum sedet, vestimentum eius candidum quasi nix, et capilli capitis eius quasi lana munda, thronus eius flammae ignis, rotae eius ignis accensus, fluminis igneus rapidusque egrediebatur a facie eius, millia millium ministrabant ei, et decies millies centena millia assistebant ei, iudicium sedet et libri aperti ^{sunt} ad cuius tribunal, omnes omnium nationum et seculorum homines sistuntur, de suis omnibus factis, verbis, et cogitationibus

exactam rationem reddituri, et qui bona fecerunt, ut ipse domi-
nus testatur, ibunt in resurrectionem vitae, qui vero mala
in resurrectionem iudicii, quemadmodum igitur antiqui
patres e primo pendebant aduentu salutem expectantes,
sic ~~nam~~ nos pendemus ex secundo, iudicii maiestatem
seueritatem pertimescentes, te, inquit Athanasius Cate-
chizans nolui alterum Christi aduentum illustrem et diuinum
non humilitate contemptibilem, sed gloria magnificum
in expectatione esse atq. imminere, cum non ut patiat
rediturus sit, sed ut fructus suae crucis omnibus retri-
buat, immortalitatem videlicet et incorruptibilitatem, neq.
ut iudicetur, sed ut iudicet, secundum ea quae quisque
in corpore suo gessit siue bona siue mala sint.

x Futurum vniuersale, ^{inditum} lumen solum Christianae fidei
nobis attendit, peculiare cuiusq. nostrum iudicium post
mortem, ethnicis etiam aliquibus hominibus, formidabile
sed illud longe formidabilius, quod vel demones exhor-
rescunt, illud vniuersale maxime necessarium, multas
ob causas, ut qui redemptor fuit vniuersalis, et iudex
sit vniuersalis; tum etiam ut diuina providentia ab
omnibus conspiciatur, quae male audiebat apud impios,
cum bonos in hac vita affligi malos vero rebus omnibus affluere
videbant. Deinde ut sit maior honorum gaudium et illustratio
gloria utpote omnibus conspicua, et maior impiorum crucia-
tus, cum viderint e quo gradu exciderint sua culpa

et eos

¶ nāq. lumen indicat
istud quidem omni-
bus hoibz formida-
bile

et eos, quos miseros in hac vita putabant, in tam excelso
 gloriae culmine collocatos, et ut eluceat divina iustitia, et
 bonorum animae atque corpora premiis afficiantur, ma-
 lorum vero supplicijs, ut ^{enacuet} omnem principatum et
 morti prorsus eripiat imperium, ut faciat omnia nova,
 ut deniq. tradat regnum aeterno patri. Huius diei medi-
 tatione bonis et malis timor incutitur maximus, bonis cum
 Christi maiestatem et gloriam, illo die contemplantur, et
 prostrati atq. supplices reuerentur, et in conspectu tantae
 celsitudinis se humiles exhibent, et tanta spe aluntur, eam
 potissimum in Christi sanguine pro nobis effuso collocantes, et
 se acrius inuitales agnoscentes, improbis etiam hinc nannumq.
 timor salutaris oboritur cum suppliciorum metu deterriti
 a sceleribus reuertantur, et ad diuinum amorem paulatim
 adducuntur. Omnibus ergo his dies ante oculos habendus
 cuius frequens meditatio nos a peccatis cohibere et inno-
 centes, ut inquit Sapiens, perpetuo conservare poterit. ut
 semper nostris auribus, (Sicut sibi accidisse testatur san-
 tissimus Hieronymus) nobis occupatis aut otiosis, dormien-
 tibus aut vigilantibus et tubae sonitus et illa vox formi-
 dabilis nostris insonet auribus Surgite mortui et veni-
 te ad iudicium.

^{quis futurus} Iudex futurus est Christus, Deus et Homo, Deus, qui omnia
 nouerit, qui cogitationes ipsas et corda scrutari possit,
 et bonos immortalibus premiis afficere, improbos vero
 supplicijs aeternis. Sed licet ut Deus est, sit natura sua,

hebr. 12.
1. cor. 5.
alt. 10.
jo. 5.
Aug. de verbo dñi.
phil. 2.
Rom. 14.
ephe. 1.
colo. 1.
aeternus omnium index sit aut apostolus, tamen hanc iudi-
candi vivos et mortuos potestatem ut homo est, divina
dispositione multis rationibus est consecutus, Ipse est
enim ut inquit Petrus apostolus, constitutus iudex vi-
vorum. Neq. enim Pater iudicat quemquam sed omne iudici-
um dedit filio, cui dedit potestatem iudicium facere quia fi-
lius hominis est. idq. iustissimis de causis, quia aequum
erat eum qui reus factus est iniuste, et coram iniquo iudi-
ce accusatus, iniustissime damnatus fuerat, hanc iudici-
um de omnes mortales acciperet potestatem; Conveniens (in-
quit Augustinus) erat ut in forma humanitatis veniat iudi-
caturus, in qua erat iudicandus, et index sedeat qui
stet et sub iudice, damnetque reos, qui factus est falso
reus, tum etiam quia se dimisit usque ad servi formam
obediens patri factus usque ad crucis mortem, datum
illi nomen quod est super omne nomen, ut in nomine
sui omne genua flectatur caelestium, terrestrium et
infernorum, et exaltatus non solum resurrectionis, et sed
maiestate quae ad dextram Patris illi collocata est,
sed etiam potestate iudicandi vivos et mortuos. in
hoc enim Christus mortuus est et resurrexit inquit
Paulus ut et vivorum et mortuorum dominetur.
iam vero quia plenus est gratia et veritate, quia
pater ecclesiae, omnia etenim subiecit Deus sub pedibus
et ipsum dedit caput supra omnem ecclesiam, et ipse
est m

est caput corporis ecclesiae q̄ est principium, primoge-
 nitus ex mortuis, ut sit in omnibus ipse primatum te-
 nens, ob id iudex omnium est constitutus, et quia aequu-
 um erat, ut qui erant iudicandi iudicem ipsum
 viderent, cum ergo boni et mali iudicandi sint, neces-
 sarium fuit ut omnibus servi forma ostenderetur,
 et dei forma (quae omnium futura est summa fe-
 licitas) bonis reservaretur. Ecce inquit August. vide-
 bitur forma hominis Christi, in iudicio a pijs et im-
 pijs, iustis et in iustis, a fidelibus et infidelibus, a
 confissis et confusis. Si solus Deus iudex esset, severus
 fortassis et implacabilis hominibus videretur, ne igitur
 in desperationem adducerentur, is datus nobis est
 iudex, qui novit compati infirmitatibus ^{nostris} per omnia
 tentatus. is causam nr̄am iudicabit, qui condolere pos-
 sit ijs qui ignorant et errant ut inquit Paulus et qui
 didicit ex ijs quae passus est obedientiam. aderunt
 et sancti apostoli qui iudicum officio fungentur
 ut impleatur promissio Christi. Sedebitis et vos su-
 per sedes duodecim iudicantes duodecim tribus
 Israel. tunc enim inquit Gregorius cum de o-
 iudices venient, qui nunc pro deo iniuste iudican-
 tur: quia ergo deus et homo quia servus et summi-
 lis factus est, quia iniuste accusatus et damnatus,
 quia mortuus, quia humani generis redemptor, quia
 vitit in cruce, quia plenus gratia et veritate, quia

Aug. tract. 21. in Joa.

sub. 4.

sub. 5.

sup. m. 17. c. 10.

ib. 10. c. 12.

ecclesiae caput, quia deniq. filius hominis Christus
nobis a deo iudex est constitutus.

magnam hinc iusti homines gaudium et solatium
conspiciunt cum cogitant illum futurum esse in-
dicem, qui plus nos diligit, quam ipsi nosmet ipsos
diligamus, qui pro nobis passus est mortem acerbissimam,
qui ardentius quam nosmet ipsi nostram cupiat sa-
lutem, qui nostro debeat, qui optet omnes esse saluos

quos ipse suo pretioso sanguine redemit. qui nutrit
compati infirmitatibus ignorantiae et erroribus nostris

et contra vero peccatores maximo timore contrahuntur,
cum considerant quam ingrati fuerint illi

iudici, cui tantum debeant. cum cogitant, quid illi
fuerit eorum causa perpeus, et quam ipsi gra-
tiam illi retulerint. cum contemplantur vitam

finitis sceleribus coopertam, et iudicem tam sapientem,
quem nemo decipere, quem neq. minutissimae

cogitationes latere possint, tam potentem, cui nemini
valeat resistere, quo minus in impiis animadu-
scatur, tam constantem, qui nec pretio nec pre-

ribus flecti possit. veniet inquit Bernardus, dies iudicii
ubi plus valebant pura corda, quam astuta verba, et bona con-

tia, quam maculosa plena, quoniam iudex ille nec fallitur
verbis nec flectitur donis. et Prosper. Age inquit, cum ad

illud iudicium venerimus, ab eo iudice iudicandi, qui ne-
li occultatione criminum potest nec ad ad impenitentiam

promovendam muneris oblatione alicuius corrumpi.

Amb. lib. de iacob
c. 6.

psal. 6.

Bernardus

Prosper lib. 3.
de vita contempl.

qui iudicandi
act. 13.

1. cor. 6.

act. 10.

1. pe. 4.

2. tim. 4.

rom. 14.

2. cor. 5.

math. 25.

nullus pro me
defensorem.

Inquit

Hic index supremus de universo orbe iudicium feret: Deus
et enim, inquit Paulus, statuit diem in quo iudicaturus est orbe
in aequitate in viro in quo statuit itaq. et angeli et daemones
et mortales omnes quosquod fuerunt sunt, ^{et} erunt ante eius
tribunal stabunt, et iudicem intuebuntur, impij pauidi
meticulosi et attoniti, pii vero alacres et securi, vivos igitur
et mortuos, hoc est universitatem hominum, iustos
et iniustos, animos et corpora iudicabit. quamprimum
enim clangor tubae et angeli vox in mortuorum sepul-
chra penetraverit surgent omnes et stabemus ante tri-
bunal Christi, et enim, ut inquit Paulus, omnes nos mani-
festari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque
propterea corporis prout gessit siue bonum siue malum.
et Dominus in euangelio. Cum autem venerit filius
hominis in maiestate sua, et omnes angeli cum eo, tunc
sedebit super sedem maiestatis suae et congregabuntur ante
eum omnes gentes.

Nullus igitur mortalium poterit subterfigere iudicium
istud, nullus excipitur, omnibus veniendum est in Christi
et in totius orbis conspectum, nullum illis advocatum, ha-
bituri sumus praeter fidem et operam nostram, quae si
bona sunt securitatem tunc nobis et pacem pollicentur,
si mala confusionem et trepidationem. O quam angustus,
Grego. Perit tunc rephs viae superius iudex iratus, inferius
horrendum chaos, a dextris peccata accusantia, a
sinistris infinita damonia ad supplicium pertrahen-
tia, intus conscientia urens, foris mundus ardens,
miser peccator sic deprensus, quo fugiet? latere erit

impossibile, apparere, intolerabile. Studeamus igitur
eos nobis adnotatos in vita comparare, qui in iudicij
die possint hinc nobis timorem adimere.

De quibus iudi-
cium ferendum.

Eccl. ij.

In metu igitur oculi, (ut inquit Apostolus) proferentur
tabulae, quibus et facta et dicta, et cogitationes nostrae
sive bonae sive malae scriptae sunt atq. de illis omni-
sententia ferenda est. Lactare igitur (inquit Sapi-
iuveneris in adolescentia tua et in bono sit cor tuum in
diebus iuventutis tuae, et ambula in vijs cordis tui, et in
intuitu oculorum tuorum, et scito quod pro omnibus
ijs adducet te deus in iudicium, et de factis quid-
aut operibus, ferendum esset iudicium apte testatur

Rom. 2.

2. cor. 5.

Apoc. 20.

Paulus Romanis scribens, qui reddet, inquit unicuique
secundum opera eius. Et Corinthijs vtrifera vni-
quisq. propria corporis prout gessit sive bonum sive
malum, et vidi (inquit Ioannes) mortuos magnos et
puillos stantes in conspectu throni et libri aperti
sunt, et alius liber apertus est qui est vitae, et iudicati
sunt mortui ex ijs quae scriptae erant in libris secun-
dum opera ipsorum, et quod est apertius, iudex ipse

matth. 16.

Christus Iesus inquit, filius enim hominis venturus
est in gloria patris sui cum angelis suis et tunc
reddet unicuique secundum opera eius. Nec vero solum
de operibus sed de dictis et verbis impudicis tur-
bus, illiberalibus, calumniatorijs, mandatis, otiosis
ut ipse Dominus testatur, sententiam fert, et

matth. 12.

Probo. no. 43.

1. cor. 4.

de verbis modo sed de internis animi cogitationibus.
Molite inquit Paulus ante tempus indicare quoad

veniat Dominus, qui et illuminabit abscondita tenebra-
 rum, et manifestabit consilia cordium, et tunc laus
 erit unicuique a deo, et Romanis etiam scribens, tes-
 timonium, inquit reddente illis deo conscientia ipsorum,
 et inter eos invicem cogitationibus accusantibus, aut
 et defendentibus, in die quo iudicabit Dominus occulta
 hominum, qui, ut inquit ^{superius} interrogabit opera vestra,
 et cogitationes scrutabitur. Prodebant igitur in lucem
 facta et dicta, et ut inquit Primasius conscientias nostras
 cogitationes, erunt in die iudicii ante oculos nostros
 tanquam historiae cognoscendae, hilarius dies iudicii
 abstersam nostrae voluntatis conscientiam prodet, et ea quae
 nunc coacta aestimantur luce cognitionis publice dete-
 get.
 Cum ergo omnia sint et Dei et hominum oculis exponenda
 laborandum nobis est nunc, ut dicta nostra atq. facta
 pura castaq. sint et digna quae prodire possint in Dei
 et angelorum conspectum, ne si turpiter facta petulantur
 dicta et siderata cogitata nostra illo die proferantur, erubescamus,
 et praee pudore, praee confusione et ^{ante} spiritibus
 angustia dicere cogamur moritibus, cadite super nos
 et collibus operite nos et abscondite nos a facie sedentis
 super thronum et ab ira agni, quando forte (inquit)
 Basilius, ad ^{aliquid} peccatum te videris paratum, illud horri-
 bile et intolerabile Christi tribunal cogita. nam cum
 sepe infamiae metu homines a perpetrando aliquo
 scelere reuertuntur, et nulla possit ex cogitari maior
 ignominia quam testem habere flagitiorum

duorum totum orbem, nihil nos penitus a vitis cohibere poterit.

forma iudicii
de ciuitate christo. c. 3.
Rom. 8. mo. 14. et ho.
de resurre. amica. et
2. 8. mo. de laus. et
Ceo 8. mo. 4. de collectis
et elemosinis

Matth. 24.

Apoc. 20.

matth. 12.

matth. 28.

^{forma} Quia ver^o iudicium istud transigendam sit ipse dominus in
euangelio disertis verbis expressit, cum autem venerit filius
hominis in maiestate sua, et omnes angeli cum eo, tunc sedent
super sedem maiestatis suae et congregabuntur ante eum
omnes gentes, et separabit eos ab inuicem sicut pastor segre-
gat oves ab huius, et statuet oves quidem a dextris suis huius
autem a sinistris. Tum dicit his qui a dextris erunt. Venite
benedicti patris mei possidete paratum vobis regnum a
constitutione mundi. Esurivi enim &c. Itaq. primum mittet
angelos suos cum tuba et voce magna, qui congregabunt electos
eius a quatuor ventis a summis caelorum usque ad terminos
eorum et omnibus in conspectu iudicis constitutis, aper-
entur illi libri (ut Ioan. in Apoc. testatur) et liber etiam
vitae, aderunt accusatores Demones et propria cuiusque
conscientia, et contra eos qui vel non crediderunt, vel po-
tentiam non egerunt non egerunt, aderunt Niniuitae et
Regina Austriae. Caelum denique et astra, terra et
elementa accusabunt improbos homines et illis expo-
nabunt ingratitude^{sua}m, discussis ergo cuiusque meritis
Iudex separabit iustos ab iniustis sicut pastor segre-
gat oves ab huius et statim feret illam extremam
et formidabilem sententiam, dicit enim ihs qui
a dextris Venite benedicti patris mei possidete
paratum vobis regnum a constitutione mundi
et causam subiicit quia operum et dedistis mihi

matth. 13.

manducare. Et ijs vero qui sunt a sinistris dicit, discedite a me
 maledicti in ignem aeternum qui paratus est diabolo et angelis
 eius, et causam iustae condemnationis adducet, esurium enim
 et non dedistis mihi manducare. Et ut intelligamus bonis
 operibus deberi praemium, malis supplicium, et illorum fugia-
 mus impiam doctrinam, qui contra tam aperta Christi
 verba dicere audent, impios propter solius fidei defectum for-
 damandos, sed nos Christi redemptoris et iudicis nosse
 verbis credamus et huiusmodi homines imo et angeli ipsi
 si hoc (quod ipsi docent) euangelizauerint, sint nobis anathe-
 ma. Lata igitur sententia, prodibunt iterum angeli
 et separabunt malos de medio iustorum et mittent eos in
 raminum ignis, ibi erit fletus et stridor dentium.
 Hanc igitur iudicii formam tam exacte et tam diligenter
 expressam, eo consilio nobis tradidit Christus Iesus vitae
 magister, ut eius imaginem horrendam ac formidabili con-
 specta, nos a peccatis metu supplicij roderet, et spe etiam
 immortalis gloriae ad sui amorem alliceret. ij sunt etenim
 duo potissimum animorum affectus, quibus vehementer
 homines permouentur; quorum altero utitur deus tanquam
 freno, ut coerceat ab improbis cupiditatibus et aueret
 a lata perditionis via, altero tanquam calcariibus, ut per
 virtutis nos studium ad accipiendum brauium impellat,
 ut ergo hic mirifice depingitur, atque ut exordiamur a
 primo, quis est, qui cum cogitet, qualis hic dies futurus
 est improbis, et qualis eorum exitus maneat non totis
 artibus contremiscat. principio quam erit illis acerbus
 et amarus ille tubae sonitus et vox Archangeli vo-

vocantis homines ad iudicium, in quo, ipsa prosequente
 conscientia, damnandi sunt. Deinde quibus oculis Christi
 crucem, exprobrantem sibi ingratitude, et iudicem
 ipsum contra se iratum intuebuntur. Cum viderint
 postea libros aperire, et Dei atq. hominum et angelorum
 et demonum oculis exponi suorum omnium flagitiorum
 sententiam. [†] quid cum illam audient sententiam discre-
 dite a me maledicti in ignem aeternum qui paratus es
 diabolo et angelis eius. etenim discedere et separari a
 Christo in aeternam, summa miseria et infelicitas est
 deinde vero detrudi in ignem aeternum, in omne genus
 tormentorum et coactos habere daemones extrema est
 desperatio, tum vero ipsam iudicem dicentem audient,
 quia vocavi, et non respondisti, extendi manum meam, et non fuisti
 qui aspiceres, despectis omne consilium meum et increpa-
 tiones meas neglexistis ego quoque in interitum vestro ridebo et
 quod illis etiam erit accerbissimum intuebuntur iustos quos
 ipsi contempserant in supremo gloriae et felicitatis gradu, sibi
 illudentes et dicentes, ecce homo qui non posuit deum adiutorem
 suum, sed speravit in multitudine divitiarum suarum et
 praevaleuit in vanitate sua. ipsi vero videntes turbabuntur
 timore horribili gementes prae angustia spiritus dicentes
 intra se, hi sunt quos habuimus aliquando in derisum
 et in similitudinem improperij nos insensati vitam
 illorum aestimabamus in insaniam, et finem illorum
 sine honore. Ecce quomodo computati sunt inter filios
 dei et inter sanctos sors illorum est. Ergo erravimus
 a via veritatis. Quis enim non haec omnia maximam
 terrorem intutiant. merito ecclesia terrore perculsa

+ qd cu separabit a
 bonis? cu a peccatis
 filijs. ab amicis amia
 eterno se jura gedi?

prover. 1.

ps. 51.

sapie 5.

admonet ut exclamemus, Libera me domine de morte aeterna
 qn' veneris iudicare seculum per ignem et Iob, Quis mihi
 (dicebat) hoc tribuat, ut in inferno protegas me et abscondas
 me donec pertranseat furor tuus; quod si Iob, qui se nihil
 impium egisse deo dicere ausus est, qui cum extremis pre-
 meretur calamitatibus, non peccavit contra Dominum
 labijs suis, omnibus virtutibus et innocentia exornatus
 timet, quis non timebit, s. merito dicebat sapiens memo-
 rare novissima tua et in aeternum non peccabis.

¶ Contra vero quis est qui non in maximam erigatur
 spern et non impellatur ad complectendam toto pecto-
 re virtutem, et amandum illum regem gloriae, aeternae
 quae tot in die iudicii praeparavit bona diligentibus
 Aspectus ipse iudicii non erit iustis formidabilis sed in-
 cunctissimus, sententia ipsa plena gaudij et sempiter-
 nae consolationis, Venite benedicti patris mei, possidete
 paratum vobis regnum a constitutione mundi, in
 singulis verbis, venire ad Christi consortium et angelo-
 rum, et frui sempiterno regno, aeterna pace, immor-
 tali gloria et felicitate, absterget illis deus omnem
 lacrymam ab oculis eorum, gaudio et beatitudine
 donabit. hoc labores omnes et acerbitates quas iusti
 in hac vita patiuntur, subleuat, in tristitia conso-
 latur, in afflictionibus bono animo esse iubet, Levate
 inguit Christus capita vestra quoniam appropin-
 quat redemptio vestra, hac spe excitat pios
 homines, Iacobus apost. patientes igitur estote frs
 usq. aduentum Domini; Erre agricola ^{expecta} pretiosum
 fructum terrae patienter ferens donec arripiat

temporaneum et serotinum. Hec spe certissima adductus

Phil. 1. Paulus dicebat, Cupio dissolui et esse cum Christo et gaudio domini aduentum expectabat, quia sibi repositam scribat coronam iustitiae quam in die illa esset illi dominus redditurus Iustus iudex et non sibi solum paratam dicebat sed omnibus qui diligunt aduentum eius. Hoc itaq. impellit bonos ut iuste et pie vivant in hoc seculo expectantes beatam spem et aduentum gloriae magni Dei et Salvatoris nostri Iesu Christi.

1. Cor. 15. 52. Venturum quidem Christum ad iudicandum vivos et mortuos omnibus voluit deus constare mortalibus idq. prophetarum apostolorum et evangelistarum testimonij, quia id ad componendam nostram vitam ad pie vivendum et continendos homines in officio vehementer conducebat, sed diem qua erat futurum iudicium voluit hominibus et angelis ignotum esse, et ut ^{ita} viveremus ac si illo factorum nostrorum rationem essemus reddituri. de ^{die} autem

Mar. 13. illo vel inquit Dominus, vel hora nemo scit nec angelus in caelo neq. filius nisi pater. Sed quoniam cum Deus ad sumendum de hominibus supplicium et iustitiam suam declarandam accingitur. solet signa quaedam praemittere. ut Moë temporibus cum orbem aegre obstrueret, et Pharaonis cum populum Israeliticum e misera servitute eripere destinavit. sic signa quaedam

praecedent indicij diem, nam ut interim praetermittamus, illum
 filium perditionis de quo legitur Paulus, qui adversabitur et
 exsolletur supra omne quod dicitur deus, ut omittamus praeter
 seditioes, tumultus, qui excitabuntur, quibus surget gens
 contra gentem, regnum contra regnum, terremotus, famas,
 terrores, et signa de caelo, ut omittamus quod tunc abim=
 habet iniquitas et refrigeret caritas multorum, quod erunt homi=
 nes ipsas amantes, cupidij, irae, superbij, blasphemij, et quod omnia
 bellis ardeant, terra exortu ignis, spibus, mare radaneribus,
 flumina inter festorum sanguine cadant, quia haec
 omnia evenient diebus aliquot ante indicij diem, sed
 instante iam illo die contremiscunt montes, et aestuabit
 mare, sol obtenebrescet, non splendebunt sidera, marent
 luminaria omnia tenebris involventur et horrore. Erunt
 itaque signa in sole et luna et stellis et in terris pressu=
 ra gentium, praeter confusionem sonitus maris arescentibus
 hominibus praeter timore, et virtutes caelorum movebuntur:
 caeli magno impetu transiunt, elementa calore solvantur,
 terra et quae in ipsa sunt opera exurentur. Erunt denique
 tales tunc tribulationes, quales non fuerunt ab initio
 creaturae quam condidit Deus usque nunc nec fiet. tem=
 pus vero quo haec omnia et extremum indicium eveniun=
 ta sunt. eo velint Deus consilio nobis ignota esse, ut non
 simus segnes nec asritantes, sed illam diem praeter foribus
 esse, semper putemus, et non securi dormiamus sed
 solliciti et vigilemus, idcirco toties Christus nos admonet
 et excitat illis verbis Vigilate ergo quia nescitis qua

qua hora Dominus venturus sit, estote parati, videte, vigi-
late, et orate nescitis enim quando tempus sit, et Paulus
dies domini ^{scilicet} fur in nocte ita veniet, igitur non dormiamus
sicut et ceteri, sed vigilemus et sobrii simus, et sicut
fuit in diebus Noë, et Lot, in quibus homines securi edebant
et bibebant, emebant et vendebant plantabant et aedifica-
bant, et subita ~~aquarum~~ inundatione obruti, alij vero igne
et sulphure caelo demisso combusti sunt: sic erit in illa
die qua filius hominis revelabitur, vigilete ergo. ob eam
igitur causam inquit Gregorius horam ultimam Dominus
noster nobis voluit esse incognitam, ut semper possit esse suspensa,
ut dum illam praevidere non possimus ad illam sine intermis-
sione praeparemur: semper enim diem extremum debemus
metuere, quem nunquam possimus praevidere.
Haec omnia nos hortantur ut diem illum formidabilem et ter-
rificantem, solliciti et vigilantes expectemus ne nos imparatos
et asitantes offendant et exprimat, etenim illum diem
praesentem timere desinemus, si nunc quasi impendentem
semper timeamus. Unusquisque inquit Gregorius venturi
iudicis, examen tremendum, cum metus, et lacrymis,
quotidie sine relaxatione consideret illumque diem in quo
perturbanda sunt omnia, cum timore ad animum reducat
ut iram iudicis in ipso iam die non timeat. Ne igitur
dies illa repentina superveniat in nos, admonet iudex
ipse Christus Iesus D.N. ut caveamus ne graveentur
corda nostra crapula et ebrietate et curis huius mundi, quae illum
diei oblivionem possunt inducere, sed ut sint lumbi nostri
praecincti, et lucernae ardeutes in manibus nostris per-
similes hominibus expectantibus dominum suum quando
revertatur a nuptijs. et ut prudentes illas virgines

imitemur, ut accensas lampades praeferentes obuiam sponso pro-
 dere possimus et quando Domini aduentus futurus est,
 teste Paulo, ^{scilicet} fur in nocte, et nos ut ille inquit, filij lucis simus
 et filij diei, non filij noctis neque tenebrarum, non dormiamus
 sicut et ceteri sed vigilemus et sobrii simus ne dies illa, sicut
 fur nocturnus nos dormientes comprehendat. Illud denique
 ad extremum salutare Apostoli consilium persequamur.
 ut dum hic vivimus nos opportune et salubriter diiudicemus,
 ne severe postea a Domino iudicemur, duobus modis, inquit
 Gregorius in conspectum Domini venimus; vno quidem
 quo hic peccata nostra subtiliter perpendentes in eius nos
 conspectu punimus et flendo diiudicamus, alio quodam modo
 in conspectum Domini venimus cum in extremo iudicio
 ante tribunal eius ^{securi} assistimus. ut igitur ^{am} illud iudicium
 sine timore perveniamus, nos coram Domino quotidie accu-
 semus, fide firmati spe erecti caritate inflammati, lacry-
 mis dolore peccatorum expressis, dum tempus habemus et
 dum lacrymis est locus, conemur flere iudicem ad mi-
 sericordiam, ne postea illius severam iustitiam, cum mise-
 ricordiae locus non erit experiamur, haec vita dies noster
 est quo clementiam iudicis bonis operibus promereri pos-
 sumus, ille vero dies Domini quo solum iustitia domina-
 bitur. haec igitur expectantes inquit Petrus, satagite,
 immaculati et inuictati ei inuenire in pace, et comani-
 cantes nimirum Christi passionibus gaudete, ut et in re-
 velationibus gloriae eius gaudeatis exultantes.

1. thesa. 5.

1. cor. 11.

 Grego. c. 13. 106.
 9. c. 17.
 c. 9. lib. 8. m. 7. c.

2. pe. 3.

1. pe. 4.

